



Predlog Zakona o Javni agenciji za knjigo Republike Slovenije

Uvod

Položaj slovenske knjige je spričo omejenega trga, pogojenosti z jezikom, po drugi strani pa zaradi velikega obsega produkcije ter močne kulturne ter zgodovinske vezanosti Slovencev na knjigo kot nosilko razvoja slovenskega jezika vseskozi zelo občutljiv. Zlasti vrhunska ustvarjalnost na področju leposlovja ter znanosti zahteva znotraj zapleteno členjene knjižne verige (avtorji, založniki, knjigarnarji, knjižnice, bralci) posebno pozornost in jasno opredelitev javnega interesa. Le na ta način se bodo zagotavljali trajni pogoji za razvoj najraznovrstnejše ustvarjalnosti, ki jo uteleša in prenaša knjiga kot takšna. To pa je tudi obči pogoj, ki danes bistveno vpliva razvoj slovenščine kot enega izmed uradnih jezikov Evropske unije, na razvoj in razcvet umetniške ustvarjalnosti, znanosti, znanja. Dostopnost knjige pomeni dostopnost do vsakovrstne ustvarjalnosti, znanja in informacij, s tem pa predstavlja knjiga stalni vir posameznikovega razvoja in tudi stalni vir razvoja družbe.

Slovenska država je zato knjigi vseskozi namenjala podporo, in sicer preko številnih ministrstev in vladnih resorjev. Že dolgo se nakazuje potreba po bolj sistemskem, celovitem pristopu k področju knjige in po enotnejši vladni politiki na področju knjige, ki bi zvišala učinkovitost vseh državnih podpor. Obenem se je vseskozi kazala tudi potreba po dejavnejši politiki, ki bi vključevala tudi nove razvojne naloge, s katerimi bi spodbudili razvoj področja knjige ter večali njeno dostopnost. Akterji na knjižnem trgu spričo svoje razpršenosti, maloštevilnosti in premajhne kapacitete tega namreč niso bili in niso sposobni sami storiti v zadovoljivi meri.

Povečanje proračunskih sredstev za knjigo v zadnjem obdobju in uvedba novih oblik podpor knjigi na Ministrstvu za kulturo, ki smo jim priča v zadnjih treh letih, ustvarjajo realne pogoje za bolj usklajen, vsebinsko bolj premišljen in učinkovit pristop h knjigi z vidika državne politike. Ustanovitev Agencije za knjigo je pomemben sistemski korak v tej smeri, ki postavlja trdnejše temelje za prihodnji razvoj slovenske knjige.

Pravna podlaga za ustanovitev Agencije za knjigo je Zakon o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/2002) in 22. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02), ki določa, da lahko država za izvajanje posameznih nalog, ki so v javnem interesu, ustanovi javne sklade ali javne agencije. Zakon o javnih agencijah je v tem trenutku boljša podlaga za oblikovanje Agencije za knjigo, kot bi bil to Zakon o javnih skladih, ker:

- se zakonodaja o javnih skladih pravkar spreminja in bi to otežilo ustanavljanje javnega sklada,
- je potrebno po Zakonu o javnih skladih pri javnem skladu prenesti prostore in opremo na javni sklad, medtem ko ostanejo ti pri javni agenciji v lasti ustanovitelja,
- normativni okvir Zakona o javnih agencijah omogoča izvajanje prav vseh vsebinskih nalog, ki so bistvene za delovanje Javne agencije za knjigo.

1. Ocena stanja

2.1 Stanje na slovenskem knjižnem trgu

Dejansko stanje na področju knjige v Sloveniji danes zaznamujejo naslednji poudarki:

- razpršenost producentov: v letu 2004 je bilo po podatkih Narodne in univerzitetne knjižnice registriranih 1741 založnikov, vendar sta v tem letu le dva založnika izdala preko 200 knjižnih naslovov, le 8 jih je izdalo preko 50 naslovov, preko 30 pa 28, kar 1248 pa je bilo založnikov, ki so izdali en sam knjižni naslov,
- velik obseg knjižne produkcije (preko 4500 izdanih knjig letno),
- velik obseg knjižne produkcije, ki je v javnem interesu (preko 1000 izdanih leposlovnih del letno oz. skoraj četrtina celotne knjižne produkcije),
- visoka izposoja knjig v splošnih knjižnicah (10 deset izposojenih knjig na glavo prebivalca), nizka potrošnja za knjige (2-3 prodane knjige na glavo prebivalca letno),
- dobro razvita mreža splošnih knjižnic (61 splošnih knjižnic, 179 krajevnih knjižnic, 12 bibliobusov),
- slabo razvita mreža knjigarn, saj od stotih krajev v Sloveniji, ki štejejo nad 5000 prebivalcev, knjigarne delujejo le v štiriinštiridesetih,
- 68.8 mio EUR prometa s knjigami v letu 2004,
- nizke naklade izdanih knjig (1500 izvodov na knjigo na splošno, 619 za knjigo s področja leposlovja) potrjujejo, da je velik del knjižne produkcije nekomercialen,
- nizek delež knjig, prodanih v knjigarnah (30,1 %), in visok delež knjig, ki jih neposredno prodajo založniki (45,2 %) kažeta na neobstoju ločnice med založništvom in knjigotrštvom, s tem pa je pogojena slabša učinkovitost obeh panog;
- nepovezanosti akterjev, ki delujejo na področju knjige (avtorjev, založnikov, knjižnic, knjigarn),
- razpršeno financiranje področja s strani državnih organov (v letu 2005 je 12 različnih ministrstev oz. vladnih uradov neposredni podpori področju knjige namenilo preko 8 mio EUR (2,1 mrd sit),
- manko nekaterih skupnih razvojnih nalog na področju knjige, ki se skladajo z javnim interesom (skupni nastopi na knjižnih sejmih v tujini, promocija slovenske knjige in branja na nacionalni ravni, promocija avtorjev, informacijski sistem »Knjige na trgu«),
- manko sistematičnega strokovnega spremljanja stanja na področju knjige kot podlage za evalvacijo izvajanja ukrepov podpore in oblikovanja novih ukrepov.

Navedeni ključni parametri slovenske knjige potrjujejo, da ima slovenska knjiga danes nekatere temelje, ki so stabilna podlaga za njen razvoj (bogata produkcija, ustvarjalni naboj, knjižnična izposoja), obenem pa nekatere izrazite slabosti, na katere morajo biti v prihodnje bolj pozorni tako akterji na knjižnem trgu, kot tudi vladna politika do knjige (slaba potrošnja za knjige, nizke naklade, neenakomerna dostopnost knjige v knjigarnah na območju Slovenije, manko dobrih knjigarn ...). Načrtna politika na področju knjige je eden od ključnih odgovorov glede doseganja slabših rezultatov pismenosti prebivalstva v Sloveniji v primerjavi s številnimi razvitimi državami, saj je dostopnost knjig eden temeljnih pogojev za razvoj pismenosti prebivalstva.

1.2 Državna podpora slovenski knjigi

1.2.1 Oblike podpore knjigi

Ministrstvo za kulturo je v zadnjem obdobju zelo intenzivno razvijalo sistem državne podpore knjigi in oblikovalo številne instrumente teh podpor, ki se nanašajo na spodbujanje delovanja celotne verige knjige, od avtorjev, založnikov, do knjigarn in bralne kulture. Ministrstvo za kulturo je v letu 2006 izvajalo sistem podpore področju knjige, ki zajema vse člene verige knjige, in sicer podpira:

- izdajanje knjig s področja leposlovja in humanistike
- izdajanje leposlovnih knjig za otroke in mladino
- izdajanje revij s področja leposlovja, kulture in humanistike
- izdajanje otroških in mladinskih revij s kulturnimi vsebinami
- zahtevnejše večletne knjižne projekte
- mednarodno dejavnost na področju založništva (sejmi, izmenjave, konference ...)
- ciljno podporo nacionalnim predstavitvam slovenskega leposlovja in humanistike na knjižnih sejmih v Leipzigu, Frankfurtu in Bologni
- prevajanje del slovenskih avtorjev v tuje jezike

- literarne festivale
- projekte, usmerjene v razvijanje bralne kulture
- izvirno slovensko slikanico (»Rastem s knjigo«)
- izvirno mladinsko delo (»Rastem s knjigo«)
- razvoj knjigarniške mreže
- avtorje in prevajalce s področja leposlovja in humanistike (delovne štipendije)
- knjižnično nadomestilo
- dodatno poklicno usposabljanje s področja knjige.

Agencija za raziskovalno dejavnost RS je v letu 2006 izvajala dve obliki podpore knjigi:

- podporo izdajanju znanstvenih monografij
- podporo izdajanju znanstvene periodike.

Prav razvejanost in sistematičnost državnih podpor knjigi danes predstavlja tisti temelj, na osnovi katerega je danes mogoča ustanovitev Javne agencije za knjigo, ki bo sposobna ta sistem državnih podpor ne le nadalje razvijati, temveč vanj vnesti tudi nove vsebinske poudarke.

3.2.2 Finančna podpora knjigi

Financiranje področja knjige se na Ministrstvu za kulturo sicer osredotoča na postavke, ki so v strukturi proračuna zajete v program Knjižničarstvo in založništvo, vendar pa se velik del tega financiranja odvija tudi s strani drugih postavk ministrstva (izdajanje knjig in revij je namreč sestavni del vseh področij kulture), zato dajemo celotni pregled realizirane podpore področju za obdobje 2005-2006.

Založniške postavke MK v SIT

	Leto 2005	Leto 2006
Postavka 7105 – založništvo	790.480.000	904.125.964
Postavka 6155 – knjižnično nadomestilo	160.000.000	185.710.461
Postavka 4098 in 6415 – knjigarniška mreža	75.710.747	76.182.757
Postavka 4095 – večletni založniški projekti	84.000.000	22.500.000
Skupaj v SIT	1.110.190.747	1.188.519.182

Ostale postavke MK v SIT

	2005	2006
Oprema	6.000.000	0*
Postavka poklicno usposabljanje	8.540.000	9.000.000
Postavka – Slovenci zunaj RS**	79.000.000	0
Postavka glasba	9.500.000	9.100.000
Postavke senzorno ovirani, manjšine, romska skupnost	27.609.124	36.198.297
Postavka muzeji***	46.963.000	6.575.000
Postavka mediji****	16.000.000	176.148.702

Postavka mednarodna promocija*****	0	35.682.000
Postavka nepredvidene akcije	79.840.000	18.990.000
Skupaj v sit	273.452.124	291.693.999

*V letu 2006 so bila sredstva s postavke prenesena na postavko založništvo.

**V letu 2006 so bila sredstva prenesena na Urad RS za Slovence po svetu in v zamejstvu.

***Izdajanje knjig, revij in ostalih publikacij sodi v redno delo muzejev, navajamo številko projektno podprtih projektov.

****V letu 2006 so bila na podlagi novele Zakona o medijih povečana sredstva za financiranje programskih vsebin medijev, v okviru katerih so sofinancirane tudi programske vsebine tiskanih medijev: revije, bilteni in časopisi. Zato navajamo tudi ta sredstva.

***** Postavka obstaja od leta 2006.

Vsa sredstva MK za knjigo

	2005	2006
Založniške postavke	1.110.190.747	1.188.519.182
Ostale postavke	273.452.124	291.693.999
Vsa sredstva Ministrstva za kulturo za knjigo v SIT	1.383.642.871	1.480.215.187
Vsa sredstva Ministrstva za kulturo za knjigo v EUR	5.773.839, 39	6.176.828

Čeprav je Ministrstvo za kulturo glede na višino sredstev in število oblik podpor področju knjige v primerjavi z ostalimi resorji pretežni podpornik področja, pa tudi številni ostali vladni resorji področju knjige namenjajo sredstva:

Neposredna podpora knjigi na ravni vlade v SIT

Resor	Podpora leta 2005 v SIT	Predmet državne podpore
Ministrstvo za kulturo	1.383.642.871	Knjige, revije, bralna kultura, knjigarne, mednarodna dejavnost ...
Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS	218.000.000	Znanstvene in strokovne revije
Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS	114.600.000	Znanstvene monografije
Ministrstvo za šolstvo in šport	50.000.000	Učbeniki, namenjeni narodnostim
Ministrstvo za šolstvo in šport	25.000.000	Učbeniki za prenovljene programe strokovnih in poklicnih šol
MŠŠ – Urad za razvoj šolstva	50.000.000	Strokovne in mladinske revije
MŠŠ – Direktorat za šport	36.703.000	Revije in knjige
Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu	270.000.000	Revije in knjige, dnevni časopisi in tedniki

Ministrstvo za okolje in prostor	7.000.000	Strokovna periodika in knjige
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve	1.100.000	Strokovne publikacije
Urad za narodnosti	600.000	Knjige
Urad za enake možnosti	749.480	Knjige
Skupaj v SIT	2.157.395.351	

Iz navedenega pregleda je razvidno, da številni resorji podpirajo področje knjige, pri čemer so usmerjeni pretežno v izdajanje knjig in revij, ki se skladajo s področjem dela posameznega resorja. Resorja kulture in znanosti sta si pri izvajanju svojih javnih politik še prav posebej blizu, zato obstajajo utemeljeni in racionalni razlogi, da se preko Agencije za knjigo to njuno dejavnost poenoti predvsem na področju izdajanja knjig in revij s področij leposlovja in znanosti, kar bi pomenilo tudi bistveno bolj prijazen odnos do uporabnikov, z vidika ministrstev pa preglednejše izvajanje postopkov financiranja. Ker je knjiga del praktično vseh sfer življenja in družbenosti in ker je očitno, da je javni interes na področju knjige zelo širok, na kar kaže tudi zgornji prikaz podpore knjigi s strani različnih vladnih resorjev, Javna agencija za knjigo ne bo združevala vseh teh sredstev, temveč zgolj podporo leposlovju in znanstveni publicistiki oz. tistim področjem, ki so opredeljena v prvem členu osnutka zakona. To torej pomeni, da bo velik del podpore knjigi ostal zaradi svoje ozke strokovne specifičnosti še naprej na Ministrstvu za kulturo (manjšine, muzeji ipd.), na agencijo pa bodo prešle zgolj tako imenovane »založniške postavke«. Možnost, ki jo odpira ustanovitev Agencije za knjigo, je

- pregled nad vsemi postopki državne podpore knjigi na enem mestu (Agencija bo skrbela za javnosti dostopne informacije o vseh državnih podporah področju knjige, ki se izvajajo v Sloveniji in tudi za pregledne informacije o tujih virih financiranja),
- institucionalno poenotenje državne podpore knjigi, po katerem bodo v Agencijo prešli naloge in kadri, potrebni za izvedbo teh postopkov, z resorjev kulture in znanosti.

2. Razlogi za sprejem novega zakona

Razlogov za ustanovitev Javne agencije za knjigo je več. Ključni so tisti, ki prinašajo novo, »dodano« vrednost podpore razvoju slovenski knjigi, ki jih doslej v okviru upravnih nalog ministrstva ni bilo mogoče zadovoljivo izvajati, so pa izrazito vezane na razvoj celotnega področja.

a) **Nove naloge agencije, ki jih ministrstvo ne more opravljati.** Javna agencija za knjigo se ustanovi z namenom, da bo opravljala posamezne naloge, ki jih glede na njihovo naravo in vrsto ni mogoče izvajati v okviru obstoječih dveh ministrstev (Ministrstva za kulturo in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo oziroma Agencije za raziskovalno dejavnost). Gre za naloge, kjer bo Agencija poleg podporne prevzela tudi koordinativno in v nekaterih primerih tudi izvajalsko vlogo:

- povezovanje inštrumentov podpore knjigi, ki sta jih doslej ločeno izvajala Ministrstvo za kulturo RS in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo oziroma Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS v enotno organizacijsko obliko,
- izvedba nacionalnih predstavitev slovenskega leposlovja in znanstvene publicistike v tujini,
- povezovanje s primerljivimi mednarodnimi organizacijami z namenom, da se zagotovijo novi viri financiranja (skladi za knjigo in literaturo v drugih evropskih državah),
- možnost pridobivanja neproračunskih virov financiranja področja knjige (sponzorska in donatorska sredstva, prihodki, pridobljeni s prodajo blaga in storitev, dediščina in darila),
- izvajanje promocijskih akcij, ki potekajo na nacionalni ravni in so usmerjene v promocijo avtorjev ter dvigovanje zavesti o pomenu knjige in branja,
- druge naloge, denimo spodbujanje in izvajanje dodatnega poklicnega usposabljanja na področju knjige ipd.

b) **Večja udeležnost strokovne javnosti.** Agencija za knjigo se ustanovi z namenom, da se glede na vrsto in naravo njenih nalog zagotovi intenzivnejšo participacijo strokovne javnosti, ki deluje na področju knjige, s tem doseže večjo strokovnost odločitev o financiranju programov in projektov. To

pomeni, da za opravljanje nalog Agencije ni potreben stalni in neposredni politični nadzor, kar je eden izmed pogojev za ustanovitev javne agencije, ki jih navaja 4. člen Zakona o javnih agencijah. Preko zastopanosti v svetu Agencije bo lahko strokovna javnost neposredno vplivala na program dela agencije. Glede na dosedanji način dela na Ministrstvu za kulturo in na Javni agenciji za raziskovalno dejavnost bo preko bolj podrobnega delokroga Agencije za knjigo in strokovnih komisij kot zunanjih posvetovalnih teles Agencije zagotovljena višja strokovnost dela. Možnost sooblikovanja programa dela Agencije za knjigo ter večja in bolj diferencirana udeležena strokovne javnosti v strokovnih komisijah Agencije tako prinaša možnost večjega vpliva strokovne in zainteresirane javnosti glede oblikovanja vladnih politik do knjige, a tudi njeno večjo odgovornost.

c) **Pridobivanje neproračunskih virov za knjigo.** Zaradi navedenega bo Agencija lahko celoviteje, bolj kvalitetno kot doslej in smotrneje opravljala tudi tiste naloge, ki so se doslej izvajale v okviru obeh ministrstev, čeprav bo glavni vir financiranja še naprej državni proračun, medtem ko bo eno izmed meril uspešnosti delovanja Agencije uspešnost pridobivanja novih, neproračunskih sredstev za knjigo, ki jih bo usmerjala v podporo razvoju področja.

Agencija bo torej glede na sedanje stanje državne podpore slovenski knjigi prinesla naslednje izboljšave:

1. Ustanovitev Agencije za knjigo bo omogočila definiranje in izvajanje nekaterih novih nalog, ki jih doslej v okviru razpršene podpore knjigi s strani državnih organov ni bilo mogoče izvajati, katerih manko je že dolgo ugotavljala tudi strokovna javnost, ki deluje na področju knjige, in ki so pomembne za zagotavljanje pogojev trajnostnega razvoja področja. V tem smislu je pomembna naloga Agencije, da v ta namen pridobiva dodatna, neproračunska sredstva za knjigo, ki bodo usmerjana v promocijo avtorjev, knjig in branja.

2. Agencija bo lahko nosilka posameznih skupnih projektih nalog, ki bodo skladne z javnim interesom na področju knjige in bodo spodbujale razvoj področja (dodatno poklicno usposabljanje s področja knjige, mednarodna promocija avtorjev s področij leposlovja in znanstvene publicistike, skupni nastopi oziroma nacionalne kampanije za promocijo knjig in branja itd.).

3. Agencija za knjigo bo uvedla preglednejše in do uporabnikov bolj ekonomično izvajanje postopkov financiranja področja, ki ga opravljajo različni resorji (kultura in znanost idr.). Agencija bo izvajala postopke na enem mestu, s tem pa ne bomo več pričeli podvajanju različnih postopkov za isti namen, kar bo uporabnikom olajšalo dostopnost do javnih sredstev. Doslej so namreč pri nekaterih vsebinah teh podpor (denimo financiranje revij in znanstvenih monografij) v istem letu kandidirati za podporo pri treh različnih ministrstvih (kultura, znanost, šolstvo), in sicer po treh različnih postopkih.

4. Ker je področje knjige vezano na zelo širok javni interes s praktično vseh področij življenja in ker praktično vsa ministrstva že danes podpirajo izdajanje knjig s področij svojega dela (strokovna literatura, promocija ipd.), bo Agencija lahko nudila strokovno pomoč tudi drugim zainteresiranim resorjem pri izvajanju podpor področju knjige, kar bo prineslo bolj celovito vladno politiko do področja, pregled nad celotnim državnim financiranjem področja knjige, bolj primerljive načine financiranja, s tem pa tudi reduciranje možnega podvajanja financiranja in povečanje učinkov financiranja. Ker je financiranje področja knjige tudi predmet financiranja s strani lokalnih skupnosti, bo lahko Agencija za knjigo svetovala tudi lokalnim skupnostim pri izvedbi postopkov financiranja.

5. Agencija za knjigo bo zagotovila večjo participacijo stroke s posameznih področij preko štirih strokovnih komisij Agencije, in sicer: Strokovne komisije za knjižno in revijalno produkcijo s področja leposlovja, Strokovne komisije za knjižno in revijalno produkcijo s področij znanosti, Strokovne komisije za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture in Strokovne komisije za mednarodno promocijo slovenskega leposlovja in znanstvene publicistike. Tako bo omogočena večja kvaliteta odločanja o sofinanciranju programov in projektov ter bolj učinkovito in vsebinsko izvajana evalvacija rezultatov sofinanciranja, s tem pa celovitejše in kvalitetnejše strokovne podlage za izvajanje konkretnih kulturnopolitičnih ukrepov podpore knjigi.

6. Agencija bo nudila tudi dostop do informacij in podatkov o slovenskem knjižnem trgu, avtorjih in slovenski knjigi, namenjene zainteresirani domači in tuji javnosti. Ker je bilo doslej strokovno spremljanje področja knjige izvajano razpršeno in poverjeno posameznim ministrstvom, matični službi Narodne in univerzitetne knjižnice ter posameznim interesnim združenjem, ki delujejo na področju, bo Agencija za knjigo v prihodnje tisti prostor, kjer se bo stanje na področju knjige v Sloveniji spremljalo strokovno poenoteno in celovito, tako pa bo vsej zainteresirani javnosti omogočen na enem mestu vpogled v vse tiste podatkovne baze, ki obstajajo in bodo na novo vzpostavljene. To pa je tudi strokovna podlaga za izvajanje učinkovitejših javnih politik na področju knjige.

7. Agencija za knjigo bo središče srečevanja in dialoga vseh, ki nastopajo v verigi knjige, avtorjev, založnikov, knjigarn, knjižnic idr. Agencija bo spodbujala dialog med vsemi členi verige knjige in poskušala dvigniti kvalitativno strokovne razprave o javnem interesu na področju knjige, ki bi bil podlaga za oblikovanje takšnih politik podpore knjigi, ki bi temeljile na kar najširšem konsenzu zainteresirane javnosti.

3. Cilji, načela in poglobitve rešitve zakona

Cilj Agencije za knjigo je zagotoviti trajnejše pogoje za razvoj področja knjige na način, da se skladno z javnim interesom, ki se veže na knjigo kot takšno, omogoči sistematično in dolgoročno izvajanje različnih podpornih nalog, ki se nanašajo na izboljšanje položaja ustvarjalcev, založnikov, knjigarn ter ki bodo omogočile boljšo dostopnost knjige slehernemu državljanu. V tem smislu bo Agencija za knjigo izvajala podporne naloge, ki bodo skladne z javnim interesom na področju knjige in ki bodo upoštevale kompleksnost in notranjo povezanost vseh členov verige knjige, od avtorjev, založnikov, knjižnic, knjigarn do bralcev. Pomembno načelo pa se nanaša tudi na spodbujanje boljše prepoznavnosti slovenskih avtorjev, s tem pa slovenske kulture in slovenske države v svetu.

Ustanovitev Agencije za knjigo temelji na naslednjih načelih:

- zagotavljanje trajnih pogojev za vrhunsko ustvarjalnost na področju leposlovja in znanstvene publicistike;
- zagotavljanje pogojev za večjo dostopnost slovenske knjige;
- zagotavljanje pogojev za dvig zavesti o pomenu knjige in branja za razvoj posameznika in družbe;
- zagotavljanje pogojev za večjo prepoznavnost slovenskih ustvarjalcev s področij leposlovja in znanstvene publicistike v svetu.

Poglobitve rešitve zakona se nanašajo na drugačno ureditev državne podpore knjigi, ki bo vključevala večjo in bolj neposredno udeleženo stroko preko zastopanosti v Svetu javne agencije in ki bo z bolj diferenciranim področjem dela in udeležbo strokovnih komisij zagotavljala večjo kvaliteto odločitev glede sofinanciranja programov in projektov. Javna agencija bo lahko izvajala tudi nekatere strokovne in podporne naloge, ki so nujne za razvoj področja knjige in ki jih ministrstvo doslej ni moglo izvajati (glej točko 2).

4. Ocena finančnih posledic za proračun

Ustanovitev Agencije za knjigo po Zakonu o javnih agencijah temelji na prenosu dela nalog in pristojnosti z Ministrstva za kulturo in Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS na Agencijo za knjigo. Kadrovska sestava Agencije bo temeljila na pogodbeno opredeljenem prenosu zaposlenih, ki doslej delujejo na področju knjige, njihovih nalog in sorazmernega deleža premoženja na Agencijo za knjigo. V tem smislu bodo finančne posledice ustanovitve Agencije za knjigo relativno obvladljive. Glede na predlagane nove naloge, ki jih bo opravljala Agencija za knjigo, bo njihova dokončna umestitev v predlog zakona odvisna od pogodbeno opredeljenega in torej dejanskega prenosa kadrov ter njihove strukture na Agencijo za knjigo. V praksi to pomeni, da je za začetek delovanja Agencije za knjigo in za izvajanje nalog, ki jih predvideva osnutek zakona, potrebno zagotoviti naslednjo minimalno kadrovsko strukturo:

- direktor
- svetovalec za knjižno in revijalno produkcijo s področja leposlovja
- svetovalec za znanstveno publicistiko

- svetovalec za promocijo avtorjev, knjige in branja
- svetovalec za mednarodno sodelovanje na področju knjige
- pravnik
- finančnik
- administrator.

Področja dela svetovalcev se skladajo s področjem dela Strokovnih komisij. Obe ministrstvi bosta cilje svojih politik na področju knjige ter višino sredstev državne podpore, ki jih bosta namenjali v ta namen, še naprej določali samostojno, medtem ko bo Javna agencija za knjigo izvajalec in koordinator udejanjenja teh politik. Skladno z Zakonom o javnih agencijah ostanejo prostori in oprema Javne agencije za knjigo v upraviteljstvu ustanovitelja in se prenesejo v uporabo in upravljanje javne agencije.

Ocenjujemo, da bo potrebno za delovanje Javne agencije za knjigo letno zagotoviti okoli 375 000 EUR iz državnega proračuna, brez upoštevanja programskih sredstev za izvajanje nalog, ki so že zagotovljena na proračunskih postavkah ministrstev. Ocenjena sredstva za delo javne agencije v višini 375 000 EUR pa so sestavljena iz naslednjih postavk: za plače zaposlenih 250 000 EUR, za splošne stroške delovanja 85 000 EUR in za najem ustreznih prostorov 40 000 EUR. Sredstva za delovanje Javne agencije ne bodo pomenila dodatne obremenitve državnega proračuna.

5. Zagotovljenost sredstev v proračunu

Finančne obremenitve proračuna se ne predvidevajo. Na Javno agencijo za knjigo bodo prenesene proračunske postavke, iz katerih se sedaj podpira področje knjige na Ministrstvu za kulturo in na Javni agenciji za raziskovalno dejavnost, in sicer v višini veljavnega proračuna.

6. Ocena finančnih posledic za druga javna finančna sredstva

Zakon ne bo imel posledic za druga javna finančna sredstva.

7. Druge posledice zakona

Zakon nima drugih posledic.

8. Prilagojenost pravni ureditvi pravu EU

Državna podpora knjigi je opredeljena kot državna pomoč in se skladno s tem izvaja s shemo državnih pomoči, kot jo je odobrila Evropska komisija. Ustanovitev javne agencije za knjigo ni v ničemer v koliziji s pravnim redom EU.

9. Primerjava s prakso v najmanj treh članicah EU

Državna podpora knjigi je v pravnem redu EU opredeljena kot »državna pomoč«, zato je potrebno pri njenem izvajanju spoštovati določila evropskega pravnega reda. V Evropski uniji poznamo v grobem dva načina izvajanja državnih podpor knjigi: 1) državna podpora je v izključni pristojnosti države, 2) državna podpora knjigi se poveri posebnemu organu, podaljšani roki države.

Slovenija se s svojim modelom državne podpore knjigi uvršča prvo skupino držav, skupaj z vsemi novimi pristopnicami v Evropsko unijo ter denimo Avstrijo, Španijo, Italijo, Portugalsko. Čeprav se sistemi državnih podpor knjigi v navedenih državah med seboj močno razlikujejo, pa je zanje značilno, da je tu vpliv države večji in da se ti sistemi le počasi odzivajo na potrebe po novih oblikah financiranja področja, ki doživlja precejšnje spremembe in je spričo razvoja tehnologij in digitalizacije pred vse večjimi izzivi. Še druga značilnost velja za vse države, ki sodijo v ta sklop državnih podpor knjigi: gre za »knjižno« manj uspešne države.

Prav Slovenija pa med vsemi temi državami izstopa v obeh navedenih primerih: je primer države, kjer je državna podpora knjigi sorazmerno dobro razvejana in vključuje številne oblike podpore, in je primer države, ki vsaj po nekaterih parametrih vsekakor ni »knjižno« manj uspešna ali prepoznavna.

Druga skupina držav so države, kjer je izvajanje politike do področja knjige prepuščeno posebnim paradržavnim organom. Sem spadajo vse skandinavske države, države Beneluksa in Francija. Prva skupna značilnost teh držav je, da so vse med »knjižno« najuspešnejšimi državami, in sicer tako glede obsega knjižne produkcije, izposoje knjig in prodaje knjig na glavo prebivalcev ter tudi, zlasti skandinavske države, po doseganju najvišje ravni bralne pismenosti. Druga značilnost teh držav je, da se podpore knjigi lotevajo celostno in sistematično, tj. upoštevajoč kompleksno naravo verige knjige, kar pomeni, da imajo razvite številne oblike podpore, ki se nanašajo tako na avtorje, založnike, knjižnice, knjigarne kot tudi na projekte s področja spodbujanja bralne kulture. Posamezne države, Francija, Finska, Nizozemska in Norveška, svojo politiko do knjige ne izvajajo le preko ene takšne paradržavne inštitucije, temveč imajo zlasti za mednarodno promocijo svoje literature ustanovljene še posebne organizacije (denimo Bureau International de l'Édition Française, NORLA - Norwegian Literature Abroad, Fiction & Non-fiction, National Book Centre of Greece, Dansk Litteraturinformationscenter, Finnish Literature Information Centre ipd.), ki opravljajo specialne naloge s tega področja.

Podajamo primere ureditve državne podpore knjigi v nekaterih državah EU:

1. Med državami EU je posebnost, ki odstopa od obeh navedenih modelov, Velika Britanija, ki knjigo podpira z ničelno stopnjo DDV-ja, kar je glede na velikost knjižnega trga in angleščine kot lingua franca optimalna podpora področju, zato tam ne poznajo neposrednih oblik državne podpore, posredno pa se državna podpora izvaja preko izvajanja pravice do javnega posojanja ter preko različnih skladov kot primerov javno-zasebnega partnerstva, namenjenih podpori in promociji avtorjev (denimo Arts Council England).

2. Francija je primer države z izredno razvito in razvejano državno podporo knjigi, v kateri je ključna institucionalna vloga zaupana »Centre national du livre«, paradržavnemu organu, ki izvaja različne oblike neposrednih podpor področju v vseh njegovih členih (avtorji, založniki, knjižnice knjigarne, bralna kultura), obenem pa je tudi nosilec nekaterih nacionalnih projektov promocije knjige in branja (Lire en fête). Poseben paradržavni organ pa se posveča promociji francoske literature v tujini (Bureau International de l'Édition Française).

3. Finska je primer »knjižno« najuspešnejše države, saj Finci v evropskih statistikah (denimo Libecon) dosegajo najvišje število izposojenih knjig na glavo prebivalca v splošnih knjižnicah in tudi najvišje število prodanih knjig. Državna podpora knjigi je glede alokacije javnih sredstev na Finskem zaupana Arts Council of Finland, paradržavnemu organu z obsežnim naborom zunanjih strokovnjakov, ki sodelujejo pri razdelitvi javnih sredstev. PO drugi strani pa se s promocijo finske literature ukvarja Finnish Literature Information Centre, prav tako paradržavni organ, ki združuje javna in zasebna sredstva.

Glede na dosedanji obseg in razvejanost podpore knjigi je Slovenija kljub drugačni institucionalni ureditvi področja bližje modelu podpore, ki ga izvajata Francija in Finska. Oblikovanje Agencije za knjigo Republike Slovenije bi pomenilo ne le sistemsko približanje Slovenije državam, ki v Evropi vodijo dejavno politiko do področja knjige, temveč tudi dolgoročnejšo možnost, da se umesti v skupino »knjižno« uspešnih držav ter držav, v kateri prebivalci dosegajo najboljše rezultate glede funkcionalne pismenosti. To pa vsekakor sodi med splošne razvojne prioritete slovenske države, saj knjiga, njena dostopnost in razvita bralna kultura pomenijo večjo socialno kohezivnost, družbo, temelječo na znanju in ustvarjalnosti, ter večjo kvaliteto življenja.

Predlog
Zakon o Javni agenciji za knjigo Republike Slovenije

1. člen
(vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa ustanovitev, delovanje, organizacijo, financiranje in nadzor nad Javno agencijo za knjigo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Agencija za knjigo) ter opredeljuje njene naloge.

(2) Področje knjige v skladu s tem zakonom obsega zagotavljanje pogojev za: izdajanje knjig in revij s področja leposlovja in znanosti, ustvarjalce s področja leposlovja in znanstvene publicistike, prevode slovenskih avtorjev v tuje jezike, mednarodno sodelovanje s področja knjige, literarne festivale in literarne prireditve, razvoj knjigarniške mreže, razvijanje bralne kulture, promocijo knjig, avtorjev in branja, usklajenost delovanja vseh členov verige knjige, dodatno poklicno usposabljanje s področja knjige, knjižnično nadomestilo in informatizacijo s področja knjige.

2. člen
(namen ustanovitve Agencije za knjigo)

(1) Agencija za knjigo je oseba javnega prava, ki jo ustanovi Republika Slovenija.

(2) Namen Agencije za knjigo je opravljanje strokovnih, razvojnih in izvršilnih nalog v zvezi z izvajanjem strateških dokumentov oziroma usmeritev na področju knjige. Agencija za knjigo opravlja tudi druge naloge, vezane na spodbujanje razvoja na področju knjige, skladno z namenom, določenim v aktu o ustanovitvi.

(3) Agencija za knjigo opravlja s tem zakonom določene naloge v javnem interesu z namenom, da zagotovi trajne pogoje za razvoj področja knjige ter da strokovno in neodvisno odloča o izbiri programov in projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna.

(4) Za vprašanja, ki s tem zakonom niso urejena, se uporabljata Zakon o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02) in Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02, 7/07-odločba US in 53/07).

3. člen
(načela zakona)

Ustanovitev Agencije za knjigo temelji na naslednjih načelih:

- zagotavljanje pogojev za vrhunsko ustvarjalnost na področju leposlovja;
- zagotavljanje pogojev za vrhunsko ustvarjalnost na področju znanstvene publicistike;
- zagotavljanje pogojev za večjo dostopnost slovenske knjige;
- zagotavljanje pogojev za dvig zavesti o pomenu knjige in branja za razvoj posameznika in družbe;
- zagotavljanje pogojev za večjo mednarodno prepoznavnost slovenskih ustvarjalcev, ki delujejo na področju leposlovja in znanstvene publicistike.

4. člen **(naloge Agencije za knjigo)**

- (1) Agencija za knjigo opravlja naslednje naloge:
1. odloča o izbiri programov in projektov s področja knjige in zagotavlja njihovo financiranje;
 2. spodbuja izdajanje kvalitetnih knjig in revij s področij leposlovja in znanosti;
 3. s podeljevanjem delovnih štipendij in drugimi ukrepi zagotavlja stimulatивne pogoje za vrhunske ustvarjalce, ki delujejo na področjih leposlovja in znanstvene publicistike;
 4. izvaja knjižnično nadomestilo;
 5. spodbuja in izvaja promocijo slovenske knjige in avtorjev;
 6. spodbuja in izvaja različne oblike mednarodnega sodelovanja na področju knjige, v prvi vrsti prevajanje slovenskih avtorjev v tuje jezike in nacionalne predstavitve slovenskega leposlovja ter znanstvene publicistike v mednarodnem prostoru;
 7. zagotavlja pogoje za razvoj bralne kulture;
 8. spodbuja razvoj knjigarniške mreže na celotnem območju Slovenije in zagotavlja pogoje za večjo dostopnost knjige;
 9. se povezuje z drugimi primerljivimi mednarodnimi institucijami, ki delujejo na področju knjige;
 10. spremlja in nadzira izvedbo programov in projektov, ki jih financira;
 11. z državnimi organi sodeluje pri načrtovanju strateških usmeritev na področju knjige, ki so predmet različnih javnih politik in se dotikajo tudi knjige;
 12. skrbi za pridobivanje neproračunskih sredstev in drugih virov financiranja za izvajanje strateških usmeritev na področju knjige;
 13. vodi zbirke podatkov, ki zadevajo njeno področje dela;
 14. izdaja upravne akte in opravlja druge strokovne naloge, skladne z namenom, za katerega je Agencija za knjigo ustanovljena (npr. spodbuja in izvaja različne oblike dodatnega poklicnega usposabljanja ipd.).

(2) Ustanovitveni akt lahko določi, da Agencija za knjigo opravlja tudi druge naloge v javnem interesu, če so povezane z nalogami iz prejšnjega odstavka tega člena oziroma če so nujen pogoj za opravljanje teh nalog.

5. člen **(organa Agencije za knjigo)**

Organa Agencije za knjigo sta svet Agencije za knjigo (v nadaljnjem besedilu: svet) in direktor oziroma direktorica (v nadaljnjem besedilu: direktor).

6. člen **(svet Agencije za knjigo)**

(1) Svet ima najmanj tri in največ devet članov oziroma članic (v nadaljnjem besedilu: člani sveta). Člane sveta imenuje in razrešuje ustanovitelj za dobo petih let in z možnostjo ponovnega imenovanja. Predsednika sveta izvoli svet izmed svojih članov. Število, sestava, pristojnosti in postopek imenovanja sveta se določi z aktom o ustanovitvi.

(2) Ustanovitelj imenuje v svet svoje predstavnike. Na podlagi izvedenega javnega poziva ustanovitelj imenuje v svet tudi predstavnike na predlog univerz, Slovenske akademije znanosti in umetnosti, društev, interesnih združenj in posameznikov, ki delujejo na področju knjige, in sicer izmed uglednih avtorjev, znanstvenikov ter nosilcev razvoja na področju knjige, pri čemer upošteva zastopanost predstavnikov avtorjev, založnikov, knjižnic in drugih nosilcev razvoja na področju knjige. Član sveta ne sme sodelovati pri odločanju o zadevah, s katerimi je kakor koli poslovno ali osebno vezan, in sicer kot avtor, izvajalec, odgovorna oseba izvajalca, načrtovalec, organizator ali soorganizator.

7. člen
(direktor Agencije za knjigo)

(1) Za direktorja Agencije za knjigo je lahko imenovana oseba, ki ima najmanj univerzitetno izobrazbo in izpolnjuje pogoje, določene z Zakonom o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02), ter druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi.

(2) Direktorja Agencije za knjigo imenuje in razrešuje Vlada Republike Slovenije na predlog sveta.

8. člen
(strokovne komisije Agencije za knjigo)

(1) Strokovne komisije Agencije za knjigo (v nadaljnjem besedilu: strokovne komisije) so strokovna telesa, ki dajejo mnenja in ocene k predlogom programov in projektov s področja knjige v postopkih razdeljevanja javnih sredstev, predlagajo kulturnopolitične ukrepe, ukrepe znanstvene politike in druge razvojne ukrepe, ki se nanašajo na področje knjige, ter opravljajo druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi.

(2) Agencija za knjigo ima štiri strokovne komisije: Strokovno komisijo za knjižno in revijalno produkcijo s področja leposlovja, Strokovno komisijo za knjižno in revijalno produkcijo s področij znanosti, Strokovno komisijo za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture in Strokovno komisijo za mednarodno promocijo slovenskega leposlovja in znanstvene publicistike.

(3) Člani oziroma članice strokovnih komisij (v nadaljnjem besedilu: člani strokovnih komisij) so iz vrst uglednih avtorjev, znanstvenikov ali strokovnjakov, ki delujejo na področju knjige. Število članov strokovnih komisij, trajanje mandata, postopek imenovanja in razreševanja ter njihove naloge se določijo v aktu o ustanovitvi. Član komisije ne sme sodelovati pri odločanju o zadevah, s katerimi je kakor koli poslovno ali osebno vezan, in sicer kot avtor, izvajalec, odgovorna oseba izvajalca, načrtovalec, organizator ali soorganizator.

9. člen
(zbirke podatkov)

(1) Za potrebe oblikovanja strokovnih podlag za delo Agencije za knjigo in obveščanja javnosti o financiranju programov in projektov, rezultatih in učinkih tega financiranja ter stanju na slovenskem knjižnem trgu Agencija za knjigo kot upravljelec zbirk podatkov vodi zbirke podatkov. Zbirke podatkov vključujejo podatke:

- naziv oziroma osebno ime izvajalca programa oziroma projekta,
- prebivališče oziroma sedež izvajalca,
- naziv in obseg projekta oziroma programa, ki je sofinanciran,
- višina financiranja projektov oziroma programov,
- rezultati financiranja,
- osebno ime avtorja, ki je prejemnik knjižničnega nadomestila,
- število izposoj knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah,
- višina knjižničnega nadomestila, ki pripada avtorju,
- osebno ime prejemnika delovne štipendije,
- višina delovne štipendije.

(2) Posamezne zbirke podatkov vključujejo tudi podatke, ki niso osebni, če so potrebni za doseganje namena iz prejšnjega odstavka.

(3) Osebni podatki tega člena se hranijo dve leti od zaključka programa ali projekta. Po preteku tega roka se podatki arhivirajo. Podatki iz prejšnjega odstavka se hranijo do poteka namena iz prvega odstavka tega člena.

10. člen **(izvedba postopkov)**

(1) Za izvedbo postopkov javnega poziva in javnega razpisa s področja knjige Agencija za knjigo smiselno uporablja določbe Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02, 7/07-odločba US in 53/07). Za izvedbo postopkov knjižničnega nadomestila se uporabljajo določbe Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02) in predpisov, izdanih na njegovi podlagi.

(2) Agencija po predhodnem soglasju ministrov, pristojnih za kulturo in znanost, s podzakonskim aktom podrobno uredi postopek izbire programov in projektov s področja knjige, postopke glede objave javnih razpisov in pozivov, izdajanja odločb, sklepanja pogodb in nadzora nad izvajanjem pogodb, z drugim podzakonskim aktom pa delo strokovnih komisij.

11. člen **(financiranje Agencije za knjigo)**

(1) Prihodki Agencije za knjigo so:

- sredstva državnega proračuna, pridobljena na podlagi pogodbe z Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo,
- prihodki, pridobljeni s prodajo blaga in storitev na trgu,
- sponzorstvo, donacije, dediščina in darila,
- drugi prihodki skladno s predpisi.

(2) Prihodki Agencije za knjigo so namenjeni izvajanju dejavnosti in nalog Agencije za knjigo, določenih v tem zakonu in aktu v ustanovitvi, zagotavljanju pogojev za delovanje Agencije za knjigo in financiranju odhodkov, povezanih s tekočim poslovanjem Agencije za knjigo, kot so stroški dela, stroški materiala in storitev, stroški amortizacije in drugi stroški.

(3) O uporabi presežka prihodkov nad odhodki in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki odloča svet na predlog direktorja in v soglasju z ustanoviteljem.

(4) Prihodke iz proračuna in odhodke iz sredstev proračuna evidentira ločeno od prihodkov in odhodkov iz izvajanja storitev na trgu. Presežek prihodkov nad odhodki sredstev iz proračuna Agencija za knjigo vplača v proračun. Ustanovitelj ne krije presežka odhodkov nad prihodki iz naslova izvajanja dejavnosti na trgu.

(5) Agencija za knjigo lahko za svoje storitve, ki jih opravlja za posameznike in pravne osebe, v skladu z Zakonom o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02), izda tarifo, s katero določi višino plačil za svoje storitve.

12. člen **(nadzor)**

(1) Nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela Agencije opravljata ministrstvi, pristojni za kulturo in znanost, in sicer skladno z svojimi delovnimi področji, glede porabe javnih sredstev pa Računsko sodišče Republike Slovenije.

(2) Nadzor nad izvajalci, ki so pridobili sredstva Agencije za knjigo, opravlja Agencija za knjigo.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

13. člen (prehodne določbe)

(1) Vlada Republike Slovenije najpozneje šest mesecev od uveljavitve tega zakona sprejme akte, s katerimi uredi ustanovitev in začetek delovanja Agencije za knjigo.

(2) Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila (Uradni list RS, št. 42/04) se uskladi z določbami tega zakona najkasneje v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

(3) Agencija za knjigo bo prevzela potrebno število javnih uslužbencev, zaposlenih na Ministrstvu za kulturo in Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, ki bodo opravljali naloge agencije. Tem javnim uslužbencem se zagotovijo najmanj enake pravice iz delovnega razmerja, kot so jih imeli pred premestitvijo.

(4) Z ustanovitvijo Agencije za knjigo prenesejo Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije svoje pogodbene obveznosti in pravice iz pogodb o financiranju programov in projektov s področja knjige, sklenjenih za obdobje od 2007 do 2009, na Agencijo za knjigo. O prevzemu pogodb se sestavi primopredajni zapisnik.

14. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: EVA 2007-3511-0002
Ljubljana, dne

Dr. Vasko Simoniti
MINISTER

Obrazložitev zakona po členih

1. - 3. člen

V prvem členu je naveden predmet zakona in opredelitev področja knjige, ki je predmet tega zakona. Področje zakona je vezano na leposlovje in znanstveno publicistiko, vključuje pa vse člene verige knjige, od avtorjev, založnikov, knjigarn do bralne kulture. Drugi člen določa namen ustanovitve Javne agencije za knjigo, in sicer zagotovitev trajnejših pogojev za razvoj področja knjige. Tretji člen določa načela zakona oziroma izvajanja javnega interesa, ki bo predmet dela javne agencije, gre pa za zagotavljanje pogojev za vrhunsko ustvarjalnosti na področjih leposlovja in znanstvene publicistike, za boljšo dostopnost slovenske knjige, razvijanje bralne kulture in za boljšo prepoznavnost slovenskih avtorjev v mednarodnem prostoru.

4. člen

Četrty člen določa naloge javne agencije glede sofinanciranja programov in projektov (izdaja knjig, izdaja revij, bralna kultura, mednarodno sodelovanje, prevodi v tuje jezike, delovanje knjigarn, delovne štipendije oziroma štipendije za ustvarjalnost avtorjem, kot neposredni vložek v zagotavljanje pogojev za ustvarjalnost posameznika, kot jih opredeljuje Nacionalni program za kulturo ipd.). Opredeljeno je tudi izvajanje knjižničnega nadomestila na podlagi Zakona o knjižničarstvu in Pravilnika o izvajanju knjižničnega nadomestila (izplačila avtorjem na podlagi izposoj njihovih del v splošnih knjižnicah in delovne štipendije, ki jih iz naslova knjižničnega nadomestila podeljujejo stanovska društva s področja leposlovja, prevodov, glasbe, ilustracije in fotografije ter filma). Določene so tudi strokovne in razvojne naloge agencije, ki se skladajo z opredelitvijo javnega interesa. Naloge javne agencije tvorijo povezano celoto, ki bo omogočala oblikovanje trajnostnih pogojev za razvoj slovenske knjige (podrobneje v točki 2. Obrazložitev zakona).

5.-8. člen

Peti člen določa organa javne agencije, direktorja in svet agencije. Šesti člen opredeljuje vlogo sveta javne agencije in določa, da ustanovitelj poleg svojih predstavnikov v svet imenuje tudi predstavnike avtorjev, založnikov, knjižnic in drugih nosilcev razvoja na področju knjige, in sicer na podlagi izvedenega javnega poziva za nabor kandidatov ter po načelu zastopanosti vseh navedenih členov verige knjige. Sedmi člen določa direktorja javne agencije. Osmi člen določa štiri strokovne komisije Javne agencije, kise skladajo s štirimi področji dela javne agencije za knjigo: Strokovno komisijo za knjižno in revijalno produkcijo s področja leposlovja, Strokovno komisijo za knjižno in revijalno produkcijo s področij znanosti, Strokovno komisijo za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture in Strokovno komisijo za mednarodno promocijo slovenskega leposlovja in znanstvene publicistike.

9.-14. člen

Deveti člen skladno z Zakonom o varstvu osebnih podatkov določa zbirke podatkov, ki jih bo vodila javna agencija. Deseti člen določa podzakonske predpise, ki jih mora sprejeti javna agencija, Pravilnik o izvedbi javnega razpisa in javnega poziva ter Pravilnik o knjižničnem nadomestilu. Enajsti člen ureja financiranje javne agencije v skladu z zakonom o javnih agencijah. Dvanajsti člen določa nadzor nad delovanjem javne agencije, ki ga vršita Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter ostali pristojni organi. Trinajsti člen določa roke za sprejetje podzakonskih aktov, ki bodo omogočili ustanovitev in delovanje javne agencije. Štirinajsti člen določa rok uveljavitve zakona.